

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильзым
пътхапам
кынчелжъягъбу кынджыны

№ 154 (22363)

2021-рэ ильз

БЭРЭСКЭЖЬЙИ
ШЫШХЪЭИУМ и 25-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП
КЫХАТЫУТЫГЪЭХЭР ыкы
нэмькі къэбархэр
тисайт ижүгъотштых
WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээзет

Адыгеим и Лышъхэ хэлэжьагъ

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путинир хэлажьээ Урысые политическэ партиеу «Единэ Россием» изэфэс иятонэрэ чэзыу тыгъусаэ Москва щыкъуагъ. Партием наароднэ программэ штэгъэнэр ары һофиго шыхъаїу щытыгъэр.

Пленарнэ зэхэсигъор кызыз-
тиухыгъ «Единэ Россием» и
Тхъаматэу Дмитрий Медведев-
ым. Зэхэсигъом хэлэжьагъах
партием и Генсовет и Секре-
тарэрэ Андрей Турчак, «Единэ
Россием» и Аппшэрэ совет и
Тхъаматэу Борис Грызловыр,
зыкъеухъумэжыннымкэ мини-
стрэу Сергей Шойгу, Комму-

наркэм щыгъ сымэджэшым
иврач шыхъаїу Денис Процен-
кэр, къэлэцыкъум ифитынгъэ-
хэмкэ уполномоченнэу Урысые
Федерацием и Президент дэжь
щыгъ Анна Кузнецовар, ОНФ-м
и Гупчэ штаб итхамэтгъоу,
гъэсэнгъэ зыщарагъэгъотирэ
гупчэу «Сириусым» ипащэу
Елена Шмелевар, «Единэ Рос-

сием идумскэ фракции ипа-
щэхэр, Правительствэм, Феде-
рациемкэ Советым ялтыклохэр,
шъольырхэм ялащэхэр. Адыге-
им ыццэкэ мыш щылагъ парти-
ем и Аппшэрэ Совет хэтэу,
«Единэ Россием» и Адыгэ
шъольыр къутамэ и Секретарэрэ,
Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
Къумпъыл Мурат.

Зэфэсым пстэумкы делегат
400 фэдиз къеклонлагъ. Народнэ
программэм ахэр хэплъагъэх
ыкы аухэсигъ. Мы программэр
ары Къэралыгъо Думэм ихэ-
дзынхэмкэ партием илэубыты-
пшэштыр. «Единэ Россием»
наароднэ программэ изэхэгъэу-
цион хэгъэгум щыпсэурэ пэпчъ
хэлэжьэн ыльэкынэу щытыгъ,

сайтэу NP.ER.RU, джащ фэдэу
партием иобщественэ прием-
нэхэмкэ. Анахъэу цыифхэр
зыгъэгумэкъихъу къаалтыгъэ
лофыгъохэр псауныгъэм икъэу-
хъумэн, гъэсэнгъэм, экономикэ-
м, культурэм, тыхээзыуцхъэ-
рэ дунаим язытет, къалэхэм
ыкы къуаджэхэм щылакъеу
адэлтээр ары. Пстэумкы пред-
ложение миллион 1,6-рэ фэдиз
къаугъоигъэр. Тхылъым итема-
тическэ блокхэм ахэр ахэхь-
тэх.

Урысые Федерацием и Пре-
зидентэу Владимир Путиним

(Икъехъу я 2-рэ нэклуб. ит).

Къихъашт ильэсым аухыщт

Мыекъуапэ къэзыухъашт автомобиль гъогум ишын Адыгеим щыльагъэкъуатэ. Псэользакъэм
ишыагъэкъэ республикэм икъэлэ шыхъаїэ, анахъэу урамэу Хъахъуратэм, щызекъорэ транзит
транспортыр хэвшыкъеу нахъ макъ хъущт.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
Къумпъыл Мурат Instagram-ын
проектын игъэцэкъен зэрэлты-
гынэхъуа.

Гъогум ишын едзыгъуущу
зэтэутыгъ. Апэрэр 2009-рэ

ильэсым зэшүахыгъ. Аш къызэ-
рэдилтэйтэу, километри 9 зикъы-
хъэгъэ трассэу, къутырэу Га-
вердовскэм блэкъеу Tlyapsэ

екъолэрэ автомобиль гъогум
нэссырэр ашыгъ. 2019-рэ ильэ-
сым Урысые и Правительствэ
иэпэйгъукъэ ятлонэрэ едзыгъор

рагъэжьагъ. Аш къызэригъэ-
нафэрэмкэ, километри 10,5-рэ
зикъыхъэгъэ автомобиль гъогоу
лъэмэджиц зыхэтиштир агъэ-
пшыт. Ар Шытхъалекъе укыкы-
мэ, Мыекъуапэ идэхэгъ ще-
гъэжьагъеу Джаджэм екъурэ
гъогум нэс. Мы ильэсым къы-
клоц иофшэнхэр аухынхъу щыт.
Ящэнэрэм икъыхъагъэ киломе-
три 7,5-рэ хъущт, ар къутырэу
Пролетарскэмрэ къуаджэу
Мэфхъаблэрэ якъолшэшт. Аш
игъэцэкъен 2022-рэ ильэсым
аухынэу ары.

Проектын Мыекъуапэ ямызакъоу,
тихъакъэхэм шыагъэ къа-
фихыщт. Сыда пюмэ, Темир
Кавказым ишьольырхэм къа-
рыкъихъу хы Шуцээм клохэрэм-
кэ мы гъогур анахъ къэлэ
хъущт. Джащ фэдэу транспор-
тыр ыльэнхъокъэ республи-
кэм амалхэу 1эклэхъэм
заушъомбгъущт, инвестици-
хэмкэ Мыекъуапэ нахъ хъоп-
сагъо хъущт, Адыгэим икъэлэ
шыхъаїэ иэкологие нахъышу
хъущт, — къыхигъэштигъ Къум-
пъыл Мурат.

Мыекъуапэ къэзыухъашт гъо-
гум ишын пэухъанэу 2021-рэ
ильэсым сомэ миллион 600,
2022-м – сомэ миллиард 1,6-рэ
республикэм къылэхъашт.
Мылькур федеральнэ бюджетым
къыхэхыгъ.

Адыгейм и Лышхъэ Хэлэжьагъ

(Икэух.)

«Единэ Россилем» иллыкхэм шышхъэум и 22-м залоктээм хигъеунфыкыгъагъ народнэ программэм мэхъанэу иэр. Владимир Путиним Урысыем щыпсэухэрэм ящылактэ нахьышу шыгъэнным епхыгъе юфыгъо заулэ кахильхъэгъагъ. Ахэм ашыщых социальнэ тыныкхээр, бизнес цыкдым пае фэгъекотэныгъехэр, хэгъэгум ишольтыр зэфешхъафхэм хэхъоногъе яяшыгъэнным, пенсионерхэм зэтгэгто ахьцэ алэкхэгъеэхъэйнэр. Аш фэгъехыгъе унаштом Владимир Путинир кэлхэжьагъах. Документым кыззериорэмкэ, сомэ мини 10 хурэ зэтгэгто ахьцэ 2021-рэ ильэсийн юнгытом зыгэхъан фаеу щитхэм анэсүйт. Аш пае льётухыль горэхэр агъэхъынхэу щитэп, зэкэми субсидиер кыа-лекхэхьашт.

Тыгъусэ зэфесым илленаар нэ зэхэсигъо щылагъэм кээралыгъом илашэ ахьцэ ахьцэ мэхъанэ зиэ ыкти ишыклагъе щыт юфыгъохэм ягууль кышишыгъ. Ахэр хэдзынхэм япэйоктээм программэ хагъехъащых. Хэгъэгум и Президент кыззерхигъеэшыгъэмкэ, «Единэ Россилем» иллограммэ цыфдым ишылактэ нахьышу зэрхъущтыр ари зыфытегъэпсихъагъэр.

«Хэгъэгум ишольтыр пстэуми пломэ хүнэу «Единэ Россилем» илларийнэ программэ изэхэгъеуцон яахь хашыхъагъ, арьш, ю хэлээп, программэм народнэктэ уеджэн пльэкьшт, — кынчайгаа Владимир Путиним. — «Единэ Россилем» политическа, моралнэ пшьэрэльхэр ыплээру рельхъажых — гухэльхэе итхъуха-гъехэр зэшюхыгъэнхэм дэлжээнэр. Ар пшьэрэль ин дэдээр щыт».

Владимир Путиним фермерхэм анаэ нахь атырагъэтын зэрфаер партием кыззэрхигъеэшыгъэм дыригъештагъ, джащ фэдэу зэхэоним нэсигъе псануплэхэм цыфхэр къачлэшыжыгъенхэм иллограммактэ щыгъеэшыгъэм щыпхырышыгъэн зэрфаер «Единэ Россилем» кыззэрхигъеэшыгъеми аш дыригъештагъ. Къэралыгъом илашэ кыззериуагъэмкэ, инфраструктурэм иамалхэм зягъеушомбгъугъэн, Урысыем иавиапарк гъеклэжьагъэн, мэзхэм якъэхъумэнкэ шьольтырхэм яамалхэм зягъеушомбгъугъэн, юфшэн мигъотыногъэм нахь зыкъизшигъе щыгъеэшыгъе шьольтырхэм адэлэгэн фае. Владимир Путиним кыхигъеэшыгъ сабийхэр зэрэс унагъохэм юпээгъу зэрфаехъущхэмкэ амалэу щылэр зэкэ кыидэлтыгъэн зэрфаер.

Джащ фэдэу лэжэепкэ анахь цыкдым ильэс кыэс хэгъэхъогъэн фаеу партием елтытэ. «Цыфхэм яхахъохэр нахьыбэ шыгъэнхэр, япэсигъе щылактэ яэнэр, юфшэпэлэ чынлактэхэр зэхээшгъэнхэр, юфшэнтээмкэ хэбээгъеу шылэр уахътэм диштэ шыгъэнэр, цыфхэм юфшэн ягъэгъотыгъэнэр. Бюджетым епхыгъеу юф шыгъэнхэр — врачхэм, кэлэгъяджхэм, социальнэ юфыгъэнхэр, дээ кыулыкъушхэм, научнэ учреждениехэм ашылажхэрэм яхахъохэр хэвшыкъе нахьыбэ шыгъэнхэр типшээрэльхэм ашыщ. Гүшүлээм пае, анахь лэжэепкэ цыкдым ильэс кыэс хахьо фэшьигъэнным партиер фэбэнэшт», — кыхигъеэшыгъ Дмитрий Медведевым. Партием и Тхаматэ кыззериуагъэмкэ, «Единэ Россилем» юфшэнтээмкэ анахь шхъалэр цыфхэм яшылактэ нахьышу шыгъэнхэр ахэлэжьэшт. Пстэуми апэу ари Урысыем ицыфхэр кыэхъумэгъэнхэр, нэбгырэ пэпч хэхъоногъе юшынымкэ амалхэр кыззифгъэфедэшшунхэр, щынэгъончъеу псануныр ари.

Адьгейм и Лышхъэу Къумпил Мурат партием изэфэс зэрхэлэжкагъэм елтыгъеу кыхигъеэшгъэх партийнэ программэм гугъаплэу кытыйрэмрэ зигъо шынкъеу ари зэрэштырэ. Хэгъэгум щыпсэурэ

цыфхэм игъо альэгъухэрэм атэгээпсихъагъеу а программэр щыт. Адьгейм щыпсэухэрэм язакью янициативэ мин 23-м ихуу аш хэхъагъ. Нахьыбэрэмкэ ахэр зэхъигъэхэр цыфхэм яшылактэ нахьышу шыгъэнхэр, социальнэ лэнхыкъомкэ, псанунымкэ икъэхъумэнкэ, гъесэнгъэмкэ хэхъоногъэхэр шыгъэнхэр ари. Джащ фэдэу чынпэхэм язэтгээпсихъан, социальнэ лэнхыкъомкэ яфэло-фашлэхэр зэшохгъэнхэр ыкти нэмыкти предложенихэр кахыгъэх.

«Партием народнэ программэ аштагъэр тапэкэ тызэрэзекиоштим лъапсэ фэхъущт. Тэ аштээрэ мэхъанэ зэттырэх хэгъэгумрэ аш щыпсэурэ цыфхэмрэ яфедхэр кыэхъумэгъэнхэм тидэлэжьэшнэр ари. Президентэу Владимир Путиним народнэ про-

граммэм кыидыригъештагъ ыкти ар пхырышыгъэн зэрэфаер кыхигъеэшыгъ. Хэгъэгум, тиреспублике ашыпсэухэрэм ашлогъэшэгъончу аш анаэ зэрэтирадзагъэм кыгээльягъо цыфхэм партием цыхъэ зэрэфаширэр. Талзки тишильтыр хэхъоногъэм игъогу тетэу юпэкэ зэрэльтийтэхтим тидэлэжьэн фае. Экономикэмкэ гъэхъагъэхэр тшыхээ, цыфхэм социальнэ юпээгъу ятыгъэнным тинаэ инэу тедгэтийзэ, обществэмрэ гъэспын куячлэхэмрэ зэкъогъэуцогъэным тидэлэжьэн фае. Аш фэдэеколлактэ амал кытышт лъэпч гухэльхэм танэснымкэ ыкти цыфхэм яшылактэ нахьышу хүннымкэ», — кыхигъеэшыгъ Къумпил Мурат.

**АР-м и Лышхъэ
ипресс-кулыкъу**

ВОПРОС-ОТВЕТ +

Имя

Контактная информация

Текст сообщения/жалобы

ЦУР-м илашэу Къоджэшьэо Казбек аш фэгъехыгъеу кыыуагъ: «ЦУР-м иофышлэхэм анахьеу анаэ зытырагъэтырэ социальнэ хытыуухэмкэ цыфхэм кыагъэхъыхэрэм юф адэшлэгъэнхэр ари. Ау социальнэ сетьхэр ыкти Интернетыр кыззифэзмыгъэфедэшшухэрэр бэу щылэр — ахэр лъытэнэгъе зыфэтшыхэрэ тинахыжъхэр ари. Ахэр зымы щыгъупшэхэрэ ыкти хабзэм яшоигъонигъэхэр лягъяэлэсэнхэм амал яэнхэм мэхъанэшо етэти. СМИ-хэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу. Купонхэр кыззифгъэфедэхээ, аш фэдэ зэлхынгъэр дгээптийнхэр бэшлагъэ тигу кыззихъягъэр, джы аш изэшохын тиж тихъагъ. Сэгүгъе юфыгъо горэм изэшохын кынзэрэлэйхъэрэм имызакью, мы юфыгъо къетхыхъягъэми яшошлхэр кынзэрэлэйхъэрэм ыкти хабзэм икъулыкъухэм зэпхынгъе адирияэн альэкынхэу

ИЛЬЭС ГУХЭЛЬХЭР

АР-м ивице-премьерэү Наталья Широковар, АР-м и Къералыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, тъесныгъэм исистемэ юф щызышлэхэрэр, нэмькіхэри хэлжьагъэх.

Мы мафхэм яхъулэу шы-
шхъэль зэйукэгъухэр муници-
пальнэ псэуплэхэм аышкыуяльзех,
джы шъольыр мэхъанэ зилэ-
лофтхъабзэр рагъэклокы.

Іофтхъабзэм илэүблэ АР-м просвещениемкэ иминистрэү Сергей Кравцовым зэхэгынгээкээ зэхэсгэгт хэлажжээрэм закынтийгээзагь. Пандемием ильяэхан пшъерылхэу къэуцүгэхэр щытхуу хэлтээ зыгэцэгээкээ кілээгъяджэхэм зэрафэразэр къыгуяагь, гъесэнгээм хэхъонигээ ышынымкээ, инфраструктурээр нахьышу хуунымкээ, кілээгъяджэхэм ӏепыгэгъу афэхкугъэнимкээ льэбэксуухэу ашыхэрэм министрээр къатегуушиагь. Аш къызэригуяагъэмкээ, пэүдзыгтэ шыкіэм тет гъесенгэйэр кілэеджаклохэм ягъэджэнкээ тедзэу щит ыкчи ар очнэ шыкіэм ычыпіэ ашыннымкээ егупшысэхэрэп.

— Ильессыкің еджэгүр очнэ шыкылам тетэү клон фае, ашқылар зэкэл тэшэл. Шъольыр пэпчь эпидемиологием елъытыгъяу унашьонышын фае. Мынгіл зиштуда көккөштүр вакцинациер ары. Нәбгырэл пэпчь ежь-ежырырэу егулышысэн фае, егъэсзыгъэ зи хэльэп, ау гъэсэнгъэм исис-темэ хэтхэм ежь ашхъээ имызакъоу, сабыйхэу зыхэтхэм, ахэм янэ-ятхэм, ялофшэгъухэм адегупшысынхэшь, зэфэхьысыжь тэрээз ашынын фае. Прививкэ пшыныр гражданыкі социальны пшъэрлыгъяу сэлььтэ, — кыншуда Сергей Кравцовым.

ИльэссыкІэ еджэгъум къыхэ-

хъащт шыкылаклехэм джащ фэдэу министрээр къатегүшылагь. Ахэм ашыц гъэсэнгъэм исистемэ къышыхухэрэ хъульэ-шагъэхэр къызыщаагъэлэгъоцт мэфэпчыр. Джащ фэдэу урысые юфтхъабзэу «Тиунагъокл тывзэгъусзу» зыфиорэм игуѓу къышыагь. Іоныгъом и 17-м арапэрэу зэрэхэгъэгоу щизэхашшэцт. Кілэеджаклохэм янэтэхэр, ягupsэхэр ягъусэху ашхэлэжъэнхэ амал ялэшт.

АР-м и Лысьвърьэу Къумпъил
Мурат ыцлэкэ АР-м ивице-пре-
мьерэу Наталья Широковам
юфтхъабзэм къеклонгъэхэм
шүүфэс къарихыгь. Обществэр
зыпкъ итэу ыпэлкэ лыыкютэ-
нымкэ, лъэгэплэ инхэм ансы-
нымкэ къелэгъаджэм мэхъанэ-
шхо зэрилэр, егъэжьэплэ постэу-
ми гъэсэнхыгъэр япэублэу,
алъапсэу зэрэшчытыр хигъеунэ-
фыкыгь. Нэмыхк шольтырхэм
афэдэу зисэнхъят хэшыкы
фызицэхэ, шлэнхыгъ куу зыл-
кэль юфышлэхэр Адыгейим зэ-
рищыклагъэхэр къылыагь. Сэн-
уущыгъэ зыхэлт ныбжыкылэхэм
лэплигы афэхъугъэнир, къыт-

— Гъесэнэгъэм исистемэ ылъэныкъокэ пшъерильзу бэтилэр. Охътэ кіекъым къыкъоці, 2024-рэ ильэсүм нэс, ахэр зэхэфыгъэнхэ фае. УФ-м и Президент къыгъэнэфэргээ пшъерильымкэ гъесэнэгъэм исистемэ идэгъуягъэкэ Урысы-ер анах дэгъуипшымэ ащищ хүн фае. Ашкэ лъэпкэ про-ектэү «Гъесэнэгъ» зыфиорэм тоф ешлээ. Аш иштуагъэкэ мы аужырэ ильэсхэм хэхъоньгъэ инхэр тиlэх, — къытуагъ Ната-лья Широковам.

Гурит еджапІэхэр зы сменэ
ІофшлакІэм тегъэхъэгъэнхэр

пшъэрыйлъ шъхъаїхэм аащиц. Непэрэ мафэм ехуулпэу ятлонэрэ сменэм кіләеджәкло нәбгырэ мини 9,9-рэ щеджэ. Мы аужырэ ильэсиплым гурьт еджәпиплүү Республика м кыышызэуя-хыгъ. Нәбгырэ 4440-рэ фәдиз ахэм ачылға. Федеральна про-граммажэм яшүаугъэклэ 2024-рәэ ильэсым нәс джыри гурьт еджәпиплүү аашыщт. Щыр Тәхью-тәмымкъое районым, зыр — Мыекъуапэ адэтыштых.

Зипсауныгъэкэ ауж къинхэрэ сабыйхэм ящылэкэ-псэукэ нахышу шыгъзэнэм лъешеу аналэ тет. Блэкырыгъ ильэситум республикэм ит коррекционнэ-еджэллтумэ яматериальнэ-техническэ зытет агъэклэжжыгъ нахь мышлэми, гумэлгыгъохэр щилэх. Сэкъатныгъэ зиэ ныбжыкклэхэр зыщеджэхэрэ еджа-плэм изытет уигъэрэзэнэу щын-тэп. АР-м и Лышхьээ ыцлэклэ профильнэ министрэмэр къэлэл администрацием ипащэрэ аужирэ шапхъэхэм адиштэрэ коррекционнэ еджалэ Мыеекуапэ щашынэу пшъэрыль къафа-гъэуцугь.

Мы ильесым къэралыгъо
программэхэм яшуагъэкэ Мые-
кьопэ, Тэхүтэмыхыкье районхэм
ыкы Мыекъуапэ адэт гурыт
еджаплэхэр агъэцкэлжышищтын.

Лъяпкъ проектэу «Гъесэныгъ»
зыфиорэм ишуагъэкэ къалэм
ыкы къоджэ псэуплэхэм адэт
гурыт еджаплэхэр зэфэдэнхэм
иофыгъохэр зерахъэх. Блэкын-
гъе ильесым муниципалитет
зэфэшьхъафхэм адэт гурыт
еджэплэ 15-мэ «Точка роста»
зыфиорэ гупчэхэр къацызэуа-
хыгъэх. Йоныгъо мазэм джыри
24-рэ күэ агъэпсышт.

Шынолыр проекттэй «Успех каждого ребенка» зыфиорэм ишүүгээкээ иктыгээ ильзэсүү гээсэнгээ тедээ зышараггээгээ тирэ чыныгээ 4485-рэ кызызэуяа.

хыгъ. Джащ фэдэу мы ильсэым республикэм ит гурыт еджэп! 116-мэ гъэсэнэгъэ тедзэм епхыгъэ кабинет 373-рэ ашагъээ псыгъ. Аш ишүүгацэкіэ чынпэ мин 18,6-рэ ёшыэ хүщт.

Спортым ылтуныкъоқ! Эх хъоныгъэхэр ашынхам фышлыкъа аужырэ ильеси 7-м спортзала 74-рэ агъэк! Эжыгытъ. Мигъэ спортзала 17 агъэхъазырыгъ. Ильесыкъе еджэгъум ехуултэй автобусэй күллэеджаклохэр зэрээ зиращэхэрээр зэтырагъэпсыхъажыгъяа. Мы аужырэ ильесит-фым 70-рэ зэрагъяа. Гэвч

Кіләңгілік ығысында альянс
ның көмекчесі республикам инициаторы
премьер зефәрханысы жаңы кызы
шығыпты. Ашықтың кызы аялғанда
мы ауызарын илгесінде кіләңгілік
ығысында 9 кітапты ашып, үшінші
апашылханада ашып, джыры 6 ашып
Б

Сэнаущыгээ ин зыхэль ныбжыкэхэр кынхэзьэшгээнхэ ахэм Испытэй афэхь угъян зэрэфаер республикэм ивице-примьер кынгуягъ. Мы лъэныкъом-

и 1-м апэрэ технопаркэ «Квантариум» зыфилорэր Мыекъопэ гурыт еджаплэу N 17-м къышызэяухышт.

Къэралыгъом инеущырэ мафэ зыфэдэштыр кілэеғъаджэм бэкэ зэрельтыгъэр, ар зыща-мыгъэтушшэу ахэм тоф ашлен зэрэфаар Наталья Широковам кыыкыгъэтхыыгъ. Джащ фэдэу кілэеджаклохэм, ны-тихэм яфи-тыныгъэхэр уукъохэ зэрэмыхъу-щым къэзэрэугъоигъэхэм анаэ тырагигъэдзарь.

— Зәкімі пішірьеңіл шұхба-
Ізу тапашъхъэ итыр уахътәу
тызыхъетим ельытыгъезу гъэ-
сеныгъэм исистемә зәхъокы-
ныгъашүхәр фәшыгъенхәр,
лоф зыдэтшәжкызз, унәшшо
тәрәззхәр тышынхәр ары. Ашқы-
тишықлагъэр зәкіл тізкіль:
профессионализмэр, сәнау-
щыгъэр ыкілі Іспәлесенігъэр.
Непә зәрекъэралыгъоу зәбә-
нұрыз уымы зыщытухъумэн
фае. Ашқы зишүағь къэклюрә
закъор привикер ары. Непәрә
мафэм ехъулізу гъэсеныгъэм
исистемә лоф ўызышшәрәмә
япроцент 67-мә вакцинәр зы-
хальхъагъ, — elo Наталья Ши-
роковам.

Іофтхъабзэм джащ фэдэу къыщыгүчүйлгээ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр. Нэүжким УФ-м просвещениемкээ Министерствэм итынхэу «Ветеран сферы воспитания и образования» ыкли бэлхэльхьэу «Почетный работник воспитания и просвещения РФ» зыфилохэрэр нэбгырэ 20-мэ афагъэшшошагъэх. Аш нэмүкээ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм иштхуу тухын нэбгыришчымэ аратыгъ

Альянсфагъэм епхыгъеу нэүжым къэгушылагъ министрэв

кіе Урысыем ишъолтырхэмкіе
Адыгеир я 25-рэ чыпіләм ит.
Кыбылз федеральнэ ыкыл Ти-
мыр Кавказ федеральнэ шъо-
лырхэмкіе республикәм апэрэ-
чыпіләр ыығы.

Кіберәшә Аңзаур. Гъесенғызәм исистемә хөхъоныгъәхәр ышын-хәм аналә зэрететыр, кіләегъаджәхәм яләжыапкіс къеңтәигъәнүр, еджапіләхәм яматериальнетехническә база нахышу шығъәнүр, кіләеджактохәм шәнүгъәнүр, куухәр аләкіләтъинхәмкі ящықлагъәр ягъәгъотыгъәнүр пшәрьоръиль шъхъаізу зәрүләр къылуга. Аш нәмыкіләу кіләцикүл ығыспәхәм іоф ащызыштәхәрәм, ахәм ачләс сабыйхәм яфәло-фаштәхәр зәрифәшшүашәу ағъәцәкінхәм мәхъанәшхо зераратырәр, гъесенғызәм исистемә зыпкъ итэу ыпекілә тыйиктоңымкіс ищықлагъәр зәкілә зерашшәрәр къыхигъәшшүр.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Хъаткъо Аслъан иаужырэ гъогу

Хъаткъо Аслъан ыцэ зэхэзымыхыгэ ыкчи зымышэрэ Тыркуем ис адыгэхэм ахэтэп. Лъэпкь Ioфым дэлажьеу, ар зигугью нэмик къэралыгъохэм ашыпсэухэрэми янэуас.

Ыкчи зэкэми Хъаткъо Аслъан шхъэкіэфеныхыгэ фашы, адыгэ Ioфым узэрэдэлэхъэштимкэ ящисэтехып. Идунай зэрихъожьгээр зэкэ зышэштыгъэхэм гукъо ашыхууг. Ау игугчапэ къидэхъуяа, ихэу ыгъотыжыгъэу дунаим ехыжыг. Джыри псасуэ Хъаткъо Аслъан сидэгүүшийнэу синасып къыхыг. Уз зэфешхъафхэр илагъэхэм, ыныбж хэктотэгъагъэм иульепкь узэрэфешьипкъэштимкэ, гүнэнччээр шу зэрэблэгэштимкэ, убээ зэрэблэгэштимкэ щысэшү сферхууг.

Адыгэ чыгум шхъурэ гугьу ялагъэп

1939-рэ ильэсүм гъэтхапэм и 10-м Тыркуем ит къалэу Конья пэгүнгэту чилэу Гекче Хъаткъо Аслъан къышхъуяа. Кавказ заом үүж егъэзигъэкэ хэкум икъижыгъэхэм Аслъан ятэжьеу Къарбэч ашыщыг. Итэтэж дунаим зехижхыям джыри сабий цыкыг, ау нахьижхэм ячыгу, яхэу ягучуу, яхъопсанчэ, игуу ашызэптие зэрэштигъээр Аслъан къешэхъы. Шхъагуаша псыхууту зыщихэлдэхъырэм дэжь якуаджэ щысигъэу итэ-

тэжж къытотэжкыщтыгъэу ыгү къэкыжы. Ыкчи фэдэ къэбар нэмик зэхэзымыхуу къэтэджигэ кэлэцык'ум лъэпкь гупшысэр илэу, ар лым хэлжэу хууѓэ.

— Тицык'ум зэхэтхыщтыгъэр — Кавказ, нархэр, Саузырык'о лъэкіплаш, адыгэ чыгу. Ренэу тинахыжхэм ахэр къяоштыгъэх ыкчи якъэбар зэхэсхы зэптииэ ины сихууг. Еджап'эн сизычахъэм адыгэбээ закуу сшэштыгъэр, зы тырку згүүши къызгурьоштыгъэр, — къытотэжжыг Аслъан.

Джащ тетэу Хъаткъо Аслъан еджап'эн къуухи, 1961-рэ ильэсүм Истанбыл еджэнэу куагъэ, псеольешынымкэ сэнххят зэригтэгъотыг ыкчи инженер хууѓэ. Иофшэн елтыгъэу Тыркуем ичилээ зэфешхъафхэм Ioф ашиглагъ ыкчи ашыпсэуг. Ау тыдэ куагъэми, адыгэхэр зэхищэнхэм пылъыг. Ыкчи лъэпкь Ioфэу зууж итим пае къин рагъельэгъоу уахтэ къхэкыг.

Лъэпкь гупшысэм зыкъызиштыгъирэ льхъян

1980-рэ ильэсүм Тыркуем тетигъю дээхэм щаштаг ыкчи

хасэхэр зэфашыгъагъэх. Ашыг'ум адыгэ Ioфым пае Хъаткъо Аслъан хъапс ашыгъаг. Ау хэбзэ гъэпсик'ум хээр зэблэхуу штыгъэх, Аслъан адыгэ Ioфыр зэпигъэштыгъэр.

1984-рэ ильэсүм Анкара дэт хасэр къызэуахыжыгъаг ыкчи Хъаткъо Аслъан аш тхаматэ фэхъуу гаг. Мы лъэхъаным Тыркуем изакьоп, тыйдэки адыгэ лъэпкь Ioфым нахь шхъэихыгъэу итугъу щаштэу, лъэпкь зэхахъэхэр ашыхуу, хасэхэм язэхэшжэхын ыуж ихагъэх, лъэпкь Ioфым зыкыиэтигъэу штыгъ. 1989-рэ ильэсүм Анкара зэфэс ин щашыгъаг ыкчи тхамафэрэ лъэпкь Ioфхэм язэшхохын шык'еу фэхъуутхэм атегущиэгъагэх, программэхэр зэхагъэуцогъагъэх. КАФДЕР-кээ зэджахъэхэм язэхахэе аш къык'эллыгъуаг, Тыркуем итхэ адыгэ хасэхэм ялтихкохэр мыш хэтигъэх. Хъаткъо Аслъан КАФДЕР-м итхаматэ агъэнэфэгъаг. Ыкчи мы зэхахъэр ары нэужым Тыркуем щилжжээр Кавказ хасэхэм яфедерацие хууѓэр. Джащ тетэу Хъаткъо Аслъан Тыркуем-кээ адыгэ хасэхэм язэхэшжэхын, зы федерации инэу угъоигъэнхэм, хэкум дэлэхъэгъэнэм албанэ штагыгэ къодыг, якъэшк'ум.

— Сихэу ицыф сыхунэу сикъэжкыгъ, — къытотэгъаг Аслъан къызигъэшжэхъагъэр тхамафитту нахь мыхуугъэу сзыг-

Хэсэ унэм ыльапсэ зэра- гъэччыгъэр

Анкара дэт адыгэ хасэм иун ары Кавказ хасэхэм яфедерацие джы Ioфшап'эн. Аслъан хэсэ тхаматэу зыштыгъэ уахтэм мы унэр аригъэшыгъаг. Хъаткъо Аслъан ишхъэгъусэу Сузанэ Жъажжыхэм яххуу. Ыкчи ишхъэгъусэ готэу лъэпкь Ioфхэм язэшхохын дэлжэгъаг. Гушиг'эм пае, Анкара хасэр къызыщизэуахыжым, аш епхыгъэу бзыльфыгъэхэр зэхищэгъагъэх ыкчи хасэм іэпүүэгъ фэхъуутгъэх.

— Хэсэ унэм ишын зырагжьэхъ мийтуу Ѣылаагъэп, — къытфелуатэ Сузанэ, — ыкчи тадээшпүэнэу итхуухъаг.

Адыгэ бзыльфыгъэхэм іэпэшшице зэфешхъафхэр ашытгъэх, ермэлыкхэм ахэр ашашштгъэх. Джащ тетэу бзыльфыгъэхэм аугъоигъ ахьщэмкэ Анкара хасэм иунэ ыльапсэ агъэччыгъаг.

Хъаткъо Аслъанэ ишхъэгъусэу Сузанэрэ зэгтүүсэхуу адыгэ лъэпкын ихабзэхэм, итарих, ыбзэ яхуумэн дэлжэштгъэх. Ау Аслъан ипсаалыгэ изыттэ зэштикуаг, уз зэфешхъафхэр къеузыгъэх ыкчи хесэ Ioфшэнри ыгъэтэлтигъыг.

Анкара — Мыекъуапэ

Ау ихэку шулъэгъуныгъэу фырилэр зыкчи зэптиоу хууѓэп. 1989-рэ ильэсүм апэрэу атэж чыгум къэктогъаг. 2011-рэ ильэсүм къыщегжэхъяа зы ильэс химынэу Мыекъуапэ къаклоти Ѣылжштгъаг ыкчи зэгорэм къызэжжыпнэу итугъэлгээ. Узхэри ары, зэрэлээ заклэу Ѣылжштгъаг хууѓэп. Ильэс 82-рэ ыныбжжэу Хъаткъо Аслъан Мыекъуапэ къэк'юхыг.

— Сихэу ицыф сыхунэу сикъэжкыгъ, — къытотэгъаг Аслъан къызигъэшжэхъагъэр тхамафитту нахь мыхуугъэу сзыг-

дэгүүшигъэ. — Сыллэми, мыш сышэрэл. Тыркуем сышыгъэ зы мафэ горэм сылэ пэтыгъ ыкчи Тхъэм сельзэгъ «ярэби, тээклү горэм джыри дунаим ситехъэти, сихэгъэгъ сикъожын, аш сышылгэн» си.

Джащ тетэу Хъаткъо Аслъан ишхъэгъусэ игъусэу Анкара къик'юхыхи, шышхъэум и 3-м Мыекъуапэ къэк'юхыгъэх. Телевидение «Адыгейим» икъетынхэм апае Хъаткъо Аслъан фэхъэхыгъ репортаж дгъэхъазырнуу шышхъэум и 17-м ядэж тикигъаг. Мэфитту нахь темишлэгъэ, шышхъэум и 19-м, Хъаткъо Аслъан идунай ыхъожьыгъ ыкчи Мыекъуапэ щагъэтэлтигъыгъ.

Лъэпкымкэ чэнэгъэ ин. Адыгэ Ioфым икъещк'уяа, апэ итыгъэ тильэпк'эгъу губзыгъэхэм ашыц. Ау ежь зык'эгъопсыштыгъэ, Тхъэм зыфельэу-щтыгъэр къыдэхъуг. Итэтэжжэу Къарбэч егъэзигъэкээ рагъэбгынэгъэ чыгум ылсэ щити, иаужыре гъогу Ѣащэк'отэжж, гупсэфийлэ фэхъууг.

— Уйтэтэжжэу Къарбэч къытфэрэзшта къызэрэбгээжжэгъэм пае? — мыш фэдэ урчэ Аслъан естгэгъаг.

— Сэгүгъэ лъэш дэдэу къыс-фэрэзэнкэ, — къысиложыгъаг.

Хъаткъо Къарбэч я 19-рэ лэшэгъум Адыгэ хэкум къыщыхуу, Тыркуем дунаим щехъжьыг. Аш ыкъом икъалэу Аслъан Тыркуем къыщыхуугъэм, ихэку иччя яхь Ѣицтогъыгъ.

Мыгъэцк'эгъэ гугъап...

Ау Аслъан джыри зы гугъэ илэг. Зы клаэрэ зы пшашшэрэ ял. Япшашшэрэ Жъансэт ишхъэгъусэ игъусэу тээклү шаагъэу къэк'юхыгъэх. Мэфхэхаблэ унэ Ѣашыгъ. Ар ыкъэм нагъэсигъэ, зэк'э Iap'хэр зэргэгъэжжэе янэ-ятэхэр аш ашэжжынхэу яхухэлтигъ, сида пломэ Хъаткъо Аслъан мыри ихъопсалэхэм ашыгъигъ. Мэфхэхаблэ зымышлэрэ адыгэ дунаим тетэп, аш игъашэ Ѣицтогъынэу, къэралыгъ зэфешхъафхэм къаркык'юхыгъэх ильэлтигъэхэм ахэснынэу къэхъопсыштыгъ. Ау мыр мыгъэцк'эгъэ гугъапэу къенаг...

Хъаткъо Аслъан дунаим ехыгъэхъем, аш ригъэжжэгъэ Ioфир ары непэ хасэхэм лъагъэклиатэрэр, ары ягъозап'эн. Аслъан аригъэштгъэхээ хесэ унэм ипчэхэр мафэ къес Анкара Ѣылжштгъэхъыгъэх ыкчи игуушысэхэр, иеплъык'хэр, Ioфшэнкэ шык'хэр гъозап'энэу къытфигъэнагъэх.

Джыри зы урчэ-гупшице мыш къыхэзгъэхъожы сшойгъу. Хъаткъо Аслъан ичилэгүү гу Ѣицтогъынэу игъ имыфагъэхъ, мыш Ѣыгушсэ-фыгъыгъ. Аслъан фэдэу аш къэхъопсыштыгъ. Аслъан къызигъэшжэхъагъэр тхамафитту нахь мыхуугъэу сзыг-

ГҮҮКІЛІ Сусан.

ДЗЭМ ИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОН

Яблэнэрэ Дунэе дээ-техническэ форумэу «Армия-2021» зыфиорэм къыхиубытэрэ Ioфхъабзэхъэр шышхъэум и 27-м къыщуублагъэу и 29-м нэс Адыгейим Ѣык'юштых.

Мы мазэм и 27-м ар Мыекъуапэ и Гупчэ саугъэт зэхэт сыхьатыр 10-м къызызэуахыгъ (урамэ Жъоныгъуак'эм и 9, саугъэт зэхэтэу «Егъашшэрэ машү»).

Ioфхъабзэу зэшшуахыгътхэм ашыщых: Урысыем и Дээ зэрэуэшыгъэм Ѣыщхэр (дээ техникэм ипк'ыгъо-

20-м къыщымык'еу), зэрэххэр Iашэм икъэгъэлъэгъон, дээ авиацием икъебыбхъан. Мэфэк'ым ихъак'хэм апае концерт къатыщ, Ѣаплэхэм Ioф ашшэт.

Муниципальна район гупчэхэр мы Ioфхъабзээм хэлэхъэштых.

ЖЫГЬОМ дэлэжьэштхэр агъэхъазырых

Президентэу Владимир Путиным кызызериуагъэмкэ, Урысыер гуртымкэ ильэс 80-м ехүү зыщагъэштхэр хэгэгумэ ашыц хүн фае. Аш диштэу Адыгейим и Лышихъэу Къумпыл Мурати гухэль гъэнэфагъэхэр рихуухыагъэх тиреспубликэ щыпсэурэ цыфхэм гуртымкэ ягашэ 2024-рэ ильэсүм ехүулэу ильэс 80-м нэгъэснъенным епхыгъэу.

Жы хүрэмэ афэгъэхъыгэ уншшо гъэнэфагъэхэри ашыгъэх. «Лэуж нахыжыр» зыфиорэ программэм даклоу лэпкэ проектэу «Демографиими» дэлжэхэх. А зэpstэури зэштохыгэ хууным фэш щыныгъээр нахышу зэршагъээн фаер кыдилытээ, Лышихъэр ежь ышыхъэкэ а тофим дэлахъэ ыки лэпплэ.

Жы хуухи тысыжыгъэхэу, заом хэлжэхъягъэхэу, тофшэнэм иветранхэу, сэкватхэу Урысыем щыпсэурэр процент 31,4-рэ мэхъу. Москва штэмэ — 27,5-рэ, Краснодар краим — 30,7-рэ, Ростов хэхүм — 32,8-рэ, Адыгейим — 29,8-рэ, Къэбэртэе-Бэлькъарым — 24,1-рэ, Чечнэм — 29,4-рэ, Ингушетиим — 22,7-рэ, Къэрэшэе-Шэрдэжэсийм — 27,4-рэ, Дагыстан — 22,5-рэ, Осетиим — 31,5-рэ... Анахыбэу жыхъэр зыщыпсэухэр Карелиер — процент 40,3-рэ, Архангельскэ хэкур — 38,9-рэ, Курскэ ыки Орловскэ хэхүхэр — 37,4-рэ, 37,9-рэ. Гъашэм зыкырахъэлэту, аш хахъо къес жы хүрэмэ япчагы нахь зыкылэтишт.

Аш къыххэу Урысые Федерацием зэхигъэуцогъэ программэу «Лэуж нахыжыр» зыфиорэм епхыгъэу, хэгъэгум геронтологическэ научнэ-клиническэ гупчэу Н. Пироговым ыцэ зыхырэр щызэхашаа. Аш Ізаклохэу, фэофашхэм ягъэцкэлэн пыль тофшэнэм хэгъэгум исхэр щырагъэдхэштх, щагъэхъазырштх. Гухэль шыхыалеу ахэм ягъэштэр Ізэн закъом фэмыгъэхъыгъэу, зыхэт цыфхэм зэряшыклагъэхэр агурагъялозэ, нэжь-лужхэм ягушыси, яамали, якъаруу кыышымыкэу, ашхъэ алыгыжын альэкынэм фэгъэхъазырхъэнхэр ары. Етланы анахыбэу унаэ зытебгъэтын фаер зиакыл щыуагъэ фэхьоу ахэм къахафхэрэр ары. Ахэр амышлэрэ гъогумэ атхехъэх, мэгъуащх, къаруунчэх хуугъэхэу чыылэми, ошхыми, фыртынэм ахиубытхэхуу къыххэх.

Аш нэмыхкэу къыдэпльтын фае нэжь-лужхэр сымэджалэ зэрхуухэрэр, яшэн зэрэблэхъурэр. Гъэгусалэх, хэуухынхыгъэ узмэ зыкыалэти. Аш къыххэу ахэр къякүшт шхын пыснекхэмкэ игъом бгэшхэнхэм, уц ебгэшшонхэм, унэр къабзэу пыгынным мэхъанешко яэу щыт. Ахэм ашхъарытхэм, зыыгхэм щэлэгъэшко, лэдэб, цыфхэмкэ ахэлъын фае. Игъоми гущыгъэгъу, гупшизэгъу афэхуухэу, сид фэдэрэ тофи клагъэгушуухээ къаде-

клокынхэу. Етланы хэти амалэу лэклэль, нахь зыфещагъэр, икласэр пшэн фае. Ахэр хямыгъанхэу, тофим нахь фэбгъэблыхэу, фэклэшыгъо зэптихэу ебгъэснхэх дэгүү. Ашлэрэ пстэуми кэбгъэгушуунхэм, ахэр цыфхэм зэряшыклагъэхэр агурагъэоним мэхъанешко ил. А зэpstэури, аш нэмыхкэри а гупчэу кызылахъыгъэм игъэктотигъеу ащарагъэштшт.

Тэри тиреспубликэкэ фэло-фашхэм ягъэцкэлэн пыль цыфхэмр Ізаклохэмрэ мы тофимкэ амал дэгүүхэр алэклэль хуугъэ, тофшэгъэ гъэнэфагъэхэри яэх. Ахэм къафэрразэхэу нэжь-лужхэм зигугуу дахэкэ къашырэр маклэп. Ары геронтологическэ научнэ-клиническэ гупчэм Адыгейим ынаал къызкытыридзагъэр. Аш фэдэ гумэкыгъохэр зыщызэрхээр лъеныхом тофим нахь щыгъэпсыгъошу, щылыгъэгъэлтэгъошу. А гупчэм щыщхэр тиреспубликэ къэкогъягъэх, тофигъо зэфэшхъафхэри щызэрхъягъэх. Пэлудзыгъэ шыклем тетэу гупчэм щеджэштхэр агъэнэфагъэх. Поликлиникэ инхэм, сымэджэхэм мы тофим фэгъэзэгъэ кабинетхэр, отделенихэр ащаагъэнэфэштх, ахэр игъом къызэуахыштх. Ящыкэгъэ Ыэмэ-псымэхэр, псэуальхэр аугъоштх, Ізаплэхэр зэтэргээшхыахыштх. Еджэнир къэзүхыгъэрэх ахэм тоф ащааштш. Хэгъэгүү бэклаемэ мы тофимкэ къуланигъэ алэклэль хуугъэх зэрхьээрэх маклэп. Гъэхъэгъэшшухэр зилэхэри ахэтх. Тэри аш фэдэхэр дгээспэолзэнх, дгээфедэнх фае. Емыбэдхынхэу, зыллыгъэхэнхэу, гущыгъэгъу афэхуунхэу роботхэр агъэфедэх. Ахэм анэмыхкэу, космосыр алэ къирагъахэх зэххүм, шэлэнгъэлэххэм маклэп магнитым шуагъэу къыхагъэшгэй, Ізэгъу хуунэу къаугупшысыгъэгъ. А магнитхэм яшуагъэкэ уци Ізэгъупси имышыклагъэу уз пчагъэ бгэххуухын пльэкыщт. Ахэр зэклэ къызлэгъэбгъахъэхэу, нэжь-лужхэм афэбгъэорышхэмэ, ишогъэшко къякыщт. Етланы, сабыр къызэрхьюу генетическэ кодэу фагъеуцурэмкэ узым уелээштх, игъом Ізэлэхъыцурэмкэ ишогъэшко къеклошт. Ари гъэцкылагъэ хууным тышыгъэгъу тапэ ильмэ зэу ашыц.

Нахыжхэм я Совет хэтхэм зэралтыэрэмкэ, мыш фэгъэзэгъэ еджалэу тиреспубликэм илэхэм, медицинэ коллежынэр МКъТУ-м имедининэ институтрэ, тэ шэн-хабзэу тхэлхэр къыдаалтынхээ, тицьфхэр а геронтологическэ гупчэм щырагъэдхагъэхэм дэгүүгэ.

Нэжь-лужхэр зыыгъыжырэ гупсэхэм а шэнгэгъэр алэклэльхъагъэмэ ишогъэшко къеклошт.

Гъашлэр нахь къыхэ шыгъэнэм фэш ежь жы хуугъэхэми яшылэкэ-псэуклэрэ язекуаклэрэ маклэп ялтыгъэри. Зыщыпсэурэ дунаири, чыплэхэри къэбзэнхэ фае. Жы хуугъэр ежь есаагъэу, икласэр щыт горэм ренэу пыгъэлтын мэхъанешко ил. Тхылтын еджэн, тхэн, усэн, сурэт, лэпэшсэхэр ышынхэ е, нэмыхкэу къэплон хуумэ, ыклюачэ къыхырэ тофшэн ышшэн фае. «Къэхъуяа мэлэжын щылэп» ылоу мыйтсыкыжьэу, мыйтхуусыхэу, къупшхэ зэртыгъэхэр мыйтэдийхэу ренэу тэзэхуухэу, игъаш лъялпльэмэ, лэпилэгъу фэхъузэ, нахыбэ зэргиэшштэйтэйт фэбэнэн фае. Мы аужырэ ильэсхэм тиреспубликэ щагъэпсыгъэ спорт псэуальхэр, Ыэмэ-псымэхэр къызлэкылагъахъэхэмэ, агъэфедэхэмэ дэгүү. Къушхъэлэе чыплэхэри тиэхэр альэгъунхэ, гъэпсэфиплэ-лэзаплэу ащаашырэм ашылэнхэ амал агъотмэ ишогъэшко къеклошт. Адыгейим ильэшиштэрэ токлитурэ зыгъэшлэхэри исыгъэх.

Гухэльэу зигугуу къэтшыгъэ пстэури гъэцкэлэгъэнхэм фэш хэгъэгуми тиреспубликэм ялашхэм альэхъытшыр ашэ. Нахыжхэм я Совет хэтхэм зэралтыэрэмкэ, ахэм тэри гүсэ зафэтшынхэ, лэпилэгъу тафэхүн фае. Жы хуугъэхэм зыллыгъэхэнхэр шэн шхыбаа афэхуухэу, зигугуу къэтшыгъэу къатефэрэ пстэури агъэцкэлэн фае. Зэпахырэ узэу коронавирусыр къэгъэцугъэнэм фэш типащхэм маклэп ишогъэшко къаклоу тофэу зэрхьагъэрэ. Джаш фэдэу нэжь-лужхэм ягъашэ нахь къыххэ, нахь лэшлэх афэшыгъэнэм фэш зигугуу къэтшыгъэ гухэльэу рахыжьэгъэ пстэури, щэч хэлтээ, яшуагъэ къызэрэхэмд.

ГУКІЛІ Нурбай.

P.S. Нахыжхэм я Совет хэтхэр пэлдэзигъэ шыклем тетэу жыгъом къыз-

дихырэ тофигъо-къинигъохэм атегуу-щылагъэх. Гъашлэр нахь къыххэу, нахь псынкэу зэрэпшыщтым фэгъэхыгъэу гупшизэ зэфэшхъафхэри къашыгъэх. Ахэр нахыжхэм я Совет итхаматэу Гүкілі Нурбай тиредакции къылэгъэхъаагъэх. Аш диштэу усэу ежь ытхыгъэри къыхэтэуту.

ҮИКІЛЭГҮҮМ ЖЫГЬОР ГЪЭХЪАЗЫР

Тхыагъо хэльэп жы ухууным, Жыгъо дахэм бэ къэхъопсрэр. Унэснын бэл аш ишыклагъэр, Кынн а ильэсхэр зепханхэр.

Умыгуу унапэ зэблэпхуунэу, Умыгуу а уахътэм утеклонэу. Жыгъом гъэнэфагъэ шапхъэу иэр, Ахэр зэблэпхуунхэу умыуцу.

Узэу уилэм цыфхэр емызэххэу, Сымэджкае, зехъаны умыхъунэу, Зебгээсэн фае зылэжэнэу, Бгээсэжынэу ахэр уфемыжьэу.

Гум ымыштэу бэ узукэштэйр, Ахэр зэблэпхуунхэу уфемыжь. Тэри аш зэгорэм тыфэдагъэш, Үикілэгүүр угу къэгъэкыжь.

Жы ухууным зи фырагъэдхагъэл, Ош нахыжхэм бэрэ акырыпль. Үикілэгүүр ори пымыгъупшэу Игъо зылхурэм ренэу зэпплэхъыжь.

Ушхъэзакью укъэнэнки мэхъу, Аши лыгъэх пхэлъэу о пэгъоки. Жы ухууным хэльэп зи щынагъо, Үикілэгүүм жыгъор гъэхъязыр.

Уиши цыфхэм амыштэжьэу, Уигупшизи зи фэжэх щымылэу, Гущыгъэгъу уилэгъюу щымылэжъюу Укъэнэнжьимэ, жыгъор тхъамыклагъу.

ГъэпцЛакЛохэм защышъуухъум!

Сотовэ зэпхыныгъэр ыкли Интернет амалхэр кызыфагъэфедэхээз гъэпцлагъэ зыхэль бзэджэшлагъеу зерхъэхэрэм япчагъэ мы аужирэ ильсхэм хэпшиклюу ахехъуагь.

Сыд фэдизэу хэбзэухъумэ-
ко кулькъухэм пэшорыгъэшь
бзэджашэхэр зерхъагъэхэ-
ми, цыфхэм зэдэгүүшгэхъуух
адашыгъэхэм амышлэрэ цы-
фхэм цыхэе фашы, аш кы-
хэкъикэ мылькоу зэуягъэка-
гъэр ашлоклоды.

Гъэпцлагъэ зыхэль шыклюу
бзэджашэхэм кызыфагъэфед-
эрээр зэтэфыгъеу щит. Ахэр
зэкэе зээпхыхэрээр цыфхэм

карте приостановлена» ыкли нэмыхээри эзрытхагъэх СМС-хэр зэкъодзаклохэм цыфхэм афараагъэхых е ятелефон номрхэмкэ афитеох. Телефонымкэ зафитеохэхэ щынэгъончъэнхэмкэ банкын икулыкы илофышгэхэу apalo ыкли банкын икартэу цыфхэм ыгъэфедэрэм клааче имышгэхэу макъэ ра-
гъеу. Къэлогъэн фае, бзэджашэхэм анахъеу кызыфагъэфе-

картэм иреквизитхэр, ПИН-ко-
дыр, паролыр, джащ фэдэу картэм ыкыбы тетхагъэхэ пчагъэхэр, кодыр зыми ешумылох.

Банкыр хэтэу, организация гори ПИН-кодым кыкылдэун фитхэп. Картэм игусэу ПИН-ко-
дыр шыуыг хуултэп. Ежь банкын ителефон номер шылпкье-
р картэм ыкыбы тетхагъэ, арышь,
упчэ горэ шыуилэм ашкэ шыу-
фитеон шыульэкъишт. Зышы-
шумыгъэгүүш: кредиткэр зиер
банкын зэрэтоон ыльэкъишт
номер закъор ежь картэм тет-
хагъэар ары. Упчэ шыуилэм хуумэ,
банкын е финанс учреждением
зафэбгээзэн пльэкъишт.

Корпоративнэ номерхэр агъэфедэхээз...

Телефонымкэ зэкъодзэн бзэджэшлагъэхэ зерхъэхэрээр бэ зэрхъухэрээр цыфхэм агу-
рагъяоми, аш шыуумагъэхэхъурэ кодеу тетхагъээр къараплон фаеу цыфхэм макъэ рагъэу. СМС шыклем тет мэкъэгүүр сберым къыфыригъэхъуагъеу бэмэ къащхъу ыкли кодыр бзэджашэхэм apalo. Нэужым

дээр сберым икарт ары. Мы гумэкыльор дэгээзүүжигээнүүм фэш картэм ыкыбы пчагъицхурэ кодеу тетхагъээр къараплон фаеу цыфхэм макъэ рагъэу. Сыда плом бзэджашэхэм ынэгу цыфхэм ыльэгүүрэл. Министерствэм изэфхыхысжхэм кыз-
зераагъэлтагъорэмкэ, гъэпцла-
гъэ зыхэль бзэджэшлагъэр тел-
ефонымкэ ыкли Интернетим
иамалхэмкэ зерхъях. Гукъау
нахь мышлэми, мыш фэдэ ху-
гъэ-шагъэхэм япчагъэ кы-
шиклерэп.

Банкын иофышэхэу зыкъагъэлтагъозэ...

«Ваша банковская карта за-
блокирована», «Операция по

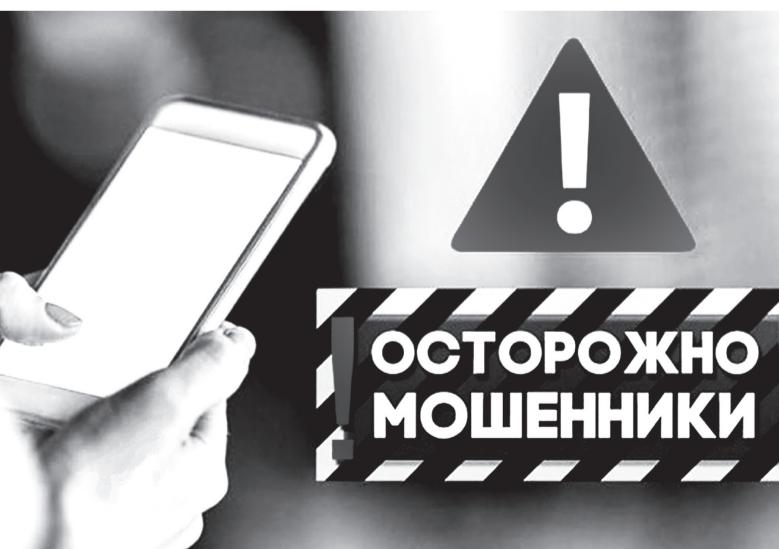
цифхэм иахьщэу счетым ильыр зэкэе гъэпцлагъэкэ ражы.

Мыш фэдэ гумэкыльор шыу-
хэмийн фэш кышишуюл-
рээр зэкэе шыушошь шумы-
гъехъу. Банкын кышишуйгъе-

кишт. Якартэ агъэфедэжын амыльэкынэу, ар зэфашигъеу СМС-мэкъэгъэхъэр цыфхэм къазыфыригъэхъхэмкэ, зерагъеп-
цэнхэ альэкъиштэр ашгэгүүшэ
ыкли зэуягъэгээхэ ахьщэр
ашуатыгъу.

Министерствэм изэфхыхы-
сжжхэм кыззераагъэлтагъо-
ремкэ, гъэпцлагъэ зыхэль бзэ-
джэшлагъэр телефонымкэ ыкли
Интернетим иамалхэмкэ зе-
рахъях. Гукъау нахь мышлэ-
ми, хуугъэ-шагъэхэм япчагъи
къышыклерэп. Сыд фэдизэу
хэбзэухъумэко кулькъухэм
пэшорыгъеэшь тофхъабзэхэр
зерхъагъэхэм, цыфхэм зэ-
дэгүүшгэхъуагъэр адашыхэм,
амышлэхэрэм цыхэе афашы,
ащ кыхэкъикэ мылькоу зэуя-
гъэлтагъэр чланэ.

СМС-кэ къарапагъэхъирэ мэ-
къэгъэгүүр номерхэу 8-800...,
8-499... е 8-495-кэ кыре-
гъяжъях. Мыш дэжым къэл-
гэн фае корпоративнэ номер-
хэр кызылэгъэхъуагъуахъе.

зэрэшьмытыр. Зэкъодзаклохэм аш фэдэ номрхэмкэ гъэпцэ-
гъэ зекуаклэхэр зерхъях.

**Джыри зэ шыгуу къэтгээ-
кыжыы:** кредиткэр зиер бан-
кын зэрэтоон ыльэкъишт номер
закъор ежь картэм тетхагъэар
ары. Упчэ шыуилэм хуумэ,
банкын е финанс учреждением
зафэжкугъэзэн шыульэкъишт.

Интернетим исайтхэмкэ зэкъодзэн бзэджэшлагъэхэр зерахъях

Мы аужирэ уахътэм гъэп-
цлагъэ зыхэль шыклемхэхэ
къежагъэхэм ашыц Интернет
сайтхэр кызыфагъэфедэхээз
цифхэм имыльку епхыгъэ щэ-
фын-щэжыныр. Мыш дэжым
зэкъодзаклом шаклоу е щэфа-
клио зыкыгъэльэгъон ыльэ-
къишт. Анахъеу сайтхеу «Авито»
ыкли «Интернет-тучанхэр» зы-

жы, ителефон номери че-
дээжжы.

Джыри зы щыс. Бзэджашээр
ымышлээрэ цифхэм исотовэ
телефон тоошь, илахыл-гупсэ-
хэм ашыц горэр чыпилэ кын
ифагъэу, псынклюу іэпилэгъу
ищыклагъеу макъэ аргэгээу. Ар
гүзэжъогъу чыпилэм кыра-
щижыын зэральэкъиштэр, аш
пае ахьщэ пчагъеу атын фаер
зыфэдизир ыкли ахьщэр зы-
рагъэхъан альэкъишт картэм
иномер къарапо. А чыпилэм
цифхэм зыфхэм зыфхеуагъэр
маштэшь, сид кырауагъэми
ышюшь мэхъу ыкли ахьщэу зыфхеуагъэм
фэдизир бзэджашэхэм якарэ
афыргъахъэ.

Телефон зэкъодзаклохэм защышъуухъумэним фэш и шушиэнхэ фаехэр:

Цыфхэр агъэделэним фэш
бзэджашэхэм СМС-р кызы-
фагъэфедэ е телефонымкэ
фытеох. СМС-р зэкъодзакло-
хэмкэ іэрифэгъо щит. Цыф-
хэм ашошь агъэхъунэу гутгэ-

Банкын кышишуйгъэ картэм иреквизитхэр, ПИН-кодыр, паролыр, джащ фэдэу картэм ыкыбы тетхагъэхэ пчагъэхэр, кодыр зыми ешумылох.

Филохэрэр архы бзэджэшлагъэхэр нахьыбэу зыщызерахъэхэр. Имьльку ыщэу ылозэ, бзэджашэм цыхэе кызыфаре-
гъяоми, ар зыщфы зышоигъом зыуимыгъаклюу, мыльку тефэ-
ре ахьщэм изылахъуагъэр ашкэ шаклоу зыкыгъэлья-
гъозэ, шаклоу фытео ыкли ито-
вар зыщфы зэрэшоигъор гу-
регъало. Сыд иушхъагъуми, банк картэм иномер, паролыр зылэклегъахъе. Нэужым аш иль
ахьщэр рехышь, зегъэбылты-

КИАРЭ Фатим.

Лакъохэм ятарихъ шэжыр егъэпытэ

Темир Осетием щыпсэурэ лакъоу Газдановхэм ялъико куп бэмышэу Тюпсэ районым ит къуаджэу Шоинкъо дэсхэм яхъэкагъэх. Саугъэтэу зэолым янэ фэгъэхыгъэм дэжь Шхъадэхэкъо Чэбэхъан ыцэккэ Шэжыр имитинг щыкъуагъ.

Чэбэхъан икэли 9, икъорэльфи 2, иныс алоу Хэньэгу зэошкоу къежэгъагъэм ыгъэклогъагъэх. Яунэ къэзгээжыгъагъэхэр ыкъуиттурэ икъорыльфиттурэ. Джащ фэдэу, Темир Осетием щыпсэущтыгъэ бзыльфыгъэу, нэу Тассо Газдановами икэли 7 ззо мэшуюем къыхэклижыгъэп.

Бзыльфыгъитуми ягъашэ хүгъэ-шэгъэ зэфэдэхэр къахэфэх. Тури бзыльфыгъэ къизэркъуагъэх. Текнонгъэу къидахыгъэр ахэм лъаплэу къафекъуагъэ. Бзыльфыгъитуми тхъамыкэгъошкоу къафекъуагъэр ашчышуагъэп, тури заом къикыгъэ зичэзу тхыгъэхэу якла-

лэхэр аш зэрэхкодагъэхэр зэртыгъэхэм зяджэхэм, агухэм афэмышчыжьэу, ядунаи аухыгъ.

Ным игуз зынэсырэм, лыгъэшо зэрахъэхээ якалэхэр зэрэфэхыгъэхэм, хэгъэгум икъеухумэн пae аласхэр зератыгъэхэм митингм щызэlyklagъэхэр атегушигъэх.

Георгиевскэ чылпэ зыгъэлышэжыплем ипащэу Къоджэшээ Инвербый, Шыачэрэ Тюпсэ районымрэ яимамэу Шхъалэхъо Батмызэ, Шоинкъо щыпсэухэрэм янахъыжхэр зэлуклэм къыщыгушыгъэх. Темир Осетием къикыгъэхэм ахэтгъэх заом щыфэхыгъэхэм якъорыльфыхэу Алан Газдановырэ Роман Доевымрэ. Къэзымыгъээжыгъэхэм яшэжь зэрэмыкэосщтыр, ахэм ягуту шуулэ зэрэшлы зэптиштыр къегушигъэхэм къыхагъэшыгъ.

Хакъэхэм Шхъалэхъо лакъом щыщхэр Темир Осетием рагъблэгъагъэх. Газдановхэр ягуалэу къизэржэхэрэ, зыщипсэухэрэ къуаджэу Дзуарикау нэйласэ зэрэфашыщхэр къауагъэх.

Шыгъто такыккыр зырахым үүж заом хэкодагъэхэм зэклэм яшэжь агъельпэу саугъэтэим къэгъагъэхэр тыралхъагъэх.

НЫБЭ Анзор.

Гъота? Гъоба? Гъобэкъуа?

Бэмышэу лээпкь телевидениер чылэмэ анахыжхэм ахалытэрэ Гъобэкъуа щыгъагъ. Нафэ къизэрхуу гэмкэ, якъетин анахьэу къыщыхагъэшы аштоигъуагъэр чылэм Гъобэкъуай (Теуцожь районым ит къуадж) раоныр къизхэкъыгъэр ары.

Шэнэгъэлэжки, музей йо-фыши, тхакъу, лэжэкко къызэркъу — бэ а къэтынхэм хэлжъагъэр. Ау ахэм ашчиш горэмэ тэубытагъэ хэлжээ къылон ылъэкигъэп чылэм Гъобэкъуай (Теуцожь районым ит къуадж) раоныр къизхэкъыгъэр ары.

Чылэр ильэс 1500-рэ зэрэхуу гэм фэгъэхыгъэу мэфэ-къышо щыгъагъ. Ар зыхъугъэр 1993-рэ ильэсир ары. Чылэм къырыкъуагъэр къисцотыкынэу зэхэшэхкэ купым пшъэрэль къысифишигъагъ. Такыкъ 37-рэ зээгъэдэлүгэ гүшүэл ам упчэри къыщысэтигъагъ. Ар тхыль псау хууштыгъэ. Емыкъушо сшыгъагъ, сиугъуай, згъэххазырыгъэр зэкэ зы чылпэ зысэшыгъым, адрэхэр зэрэчээдэхыгъэхэр. Гъобэкъуа амашхъэ, хъакъэхэри зэрахэтэу, къыщысугъагъэр «ъэзетым икорреспондент еплы шоигъу» — алыг claxi, нижни

сытеплэжыгъэп. Тхыгъэр згъэххазыры зэхъум сизэмуючыгъыгъээ зи къэзгээнагъэп. Шэнэгъэлэжки, тхакъу, къоджэдэс анахыжки — Гъойми, Гъобыми, Гъобэкъоми ыцэу щыгъагъа? Ар хэтгъагъ? Джащтэу а лэхханым а упчэри джэуапынчэу къэнэгъагъ. Джыри ары.

Гъэшэгъоныр — мы лым (хульфыгъа? бзыльфыгъа?) иункъоши, иблагы, илахьли, иныбджэгъу дунаим темыттыжыгъэм фэд — зыми ышэрэп. Ары пакюш, дунаим щызэлэшээрэ усаклоу Теуцожь Цыгъо (Tахыир ыцэ шылпкъэр)

итворчествэ (ар революцион ыпэки усэштыгъэ) зэ нэмийнми — Гъоба, Гъота, Гъобэкъуа — ыцэ къыхафэрэп, адрэ къуаджэхэм япшыгъэхэр, яфэкъол пхъешашгъэхэр къызэрхагъа-фэрэм фэдэу. Гүшүэл пае, Джэджыкъопшыр, Къунчыкъоп-

шыгъэм сэ сеплъижыгъэп, аутигунэгъу калэр Интернетын зехъэм, «Гъобэкъуае ехыилэгъэ къэтынэр о ухэтэу сльэгъуагъети, уезгэпплыжын слуи къылфесхыгъ» ытуу къыситыгъагъ. Мы къэтынми къыщыслэтигъагъа сэгъэгумэкъирэупчээр. Икъоу тырамытхагъа, хъауми мэхбэнэ рамытхагъа, етэйтхагъэм илажаа (сигунэгъу ары зыфацлорэр) — сэдэу ѿштым, упчэри шъхъэйхыгъэу къэнагъ.

Профессорэу, зэлъашээрэ шэнэгъэлэжъэу, тичилэу, Теуцожь Цыгъо илхъорэльфэу юшынэ Юныс Нуухэ ыкъом Гъобэкъуае ехыилэгъэу тхыльетхы заом сиугушуагъ. Сыда пломэ сищыгүгъыгъ аш къыгъотынэу — хэтгъагъа а лээу къуаджэм ыцэ къызтекыгъээр: Гъоба, Гъота, Гъобэкъуа? — пшылпэйта, оркыгъа, пшыгъа, сэд фэдэ шэнхэр хэлтэгъэх, сэд къахэзгээшыгъэх, сэд къылжыгъагъа, сэд къырыкъуагъэр? Сабынгъа, іэкыб къэрал икъылжыгъагъа, сэд къырыкъуагъэр? Ау... шошлэу щыгъэхэр къылохи, мы упчэри ышхъэ къыримыхэу къыгъэнагъ. Уахьтэр кули, щылакъэр къызэокли, цэ зэблэхур къызэжъэм, 1940-рэ ильэсир къыщегъэхыгъэу Туцожхъаблэкэ заджэшты-

гъэхэри, дэт Советри, еджаплэри аш дэкодагъыгъэх. Ар зызэблахъум зэлуклэу щыгъэхэм сихэлэжъагъ ыкъи сицкыщыгушыгъагъ. «Сыдым пае мы лыжъ усаклом шъушнонагъа, къаигъэ шъушыгъа? Зыщыш шъумышээрэ цыфым ыцэ ыхымэ нахь дэгъуа? Хэта мыр? Гъота? Гъоба? Гъобэкъуа? Пща? Оркыа? Шытагъуа, фэкъола?» къэсэгъагъ. Ау къыздеэгэштэнэу нэбгырэ зытлы къахэкъыгъагъэр. Зэрэху хабзэу, нахьыбер тэкли джыри Гъобэкъуае хуужыгъэ. Зызыллытэжъырэ шэнэгъэлэжки, тхакъу, лэжэкко къызэркъули ар тэрэзкэ пшиштэнэу сицхээ тельэп. А зэлуклэ, зэрэшлы хабзэу, тхъамати илагъэр, протоколи щатхыгъагъэп. «Гъобэкъуай» фэтэусыжы алыг зэбгырыкъыгъагъэх.

Арышь, джыдэдэм ашьэрэ еджаплэхэм тичилэхэу ашеджэхэрэм, нэпэ тиеджаплэ щеджэхэрэм сицүүшээгъазэ: «Амалэу, лэеклэу, шэнэгъэу шуулэхэр ёшухылэхи, мы упчэри иджэуан къэжкугъют. Къиньшт, ау сицхээ тель шууимурад къэхэдэгээ зэрэфэхууцтим».

СТИШЬУ Майор.
Гъобэкъуай.

Физкультурээр, плуныгъэр

Дэгъоу зэхащэрэм узыльещэ

Адыгэ Республикаем спорт иветеранэу Анатолий Зуевым шэжым, плуныгъэм афэгъэхыгъэу гущиэгъу тыфэхьууг.

— Ильэс 47-рэ Адыгэим спорт юф щысшлагь, — кьеуатэ Урысыем физкультурэмкэ ыкы спортымкэ хэхоньгэе ышынным иах зэрэхишыгъагьэм фэш Урысыем ирээнэгъэе тамгыгэ ышызифагъэшшошагъэу, Адыгэ Республикаем физкультурэмкэ ыкы спортымкэ изаслуженнэ юф щысшлагь Анатолий Зуевым. — Пенсион сышынми зэхахъэхэм, спорт зэлүкгэхуэм сахэлажь.

— *Псауныгъэм игъэлэтиэн фэгъэхыгъэу кушхъэфчээ спортымкэ Мыеекуалэ Ѣыкыгъэ юфтхъабзэм ушытльэгъууг.*

— Кушхъэфчээ спортыр сыгу рехь. 1964 — 1970-рэ ильэсхэм Адыгэим ихэшныкыгъэ командэ тыхэтэу Краснодар краим, ССРХ хэгэгушхуу тиагъэм язэнэкьюхуухэм тахэлажьэштэг. Виталий Рогачевыр, Сергей Вороновыр, нэмьикхэри тикомандэ тъехъягэе ышынним фэбанэштэгъэх. Анатолий Васильевыр тренерэу тиага.

— *Кушхъэфчээ спортыр кыхэшшухуухын хэта клацакло фэхъуугъагьэр?*

— Спортым шэн-зеклаклохэр епсыхъэх, клаучэр егъэпти. Зэнубдэгъухэм зэдедгъашти, тшогъешшэгъонэу тлытээрэр кыхэхтыгъагь. Аш фэдэ лъэхъаным тренерым, зэгурьоныгъэу зэнубдэгъухэм кахафэрэм клаучэр кынхальхъэ.

— *Зэнубдэгъухэм сыда зэфээзынчэштэгъагьэр?*

— Шэн-хабзэхэр зетхъэштэгъэх. Тутын ешьорэ кытхэтэгъэп. Тиухаьтэ клацэхэм язакып тутынным пыщащэх хъухэрэр. Пыщащэх Мыеекуалэ иурам шхвахэхэм, зыгъэпсэфынпэ паркым, нэмьикхэм тутын ашешшохуу тэлгэх. Тутынным зэрарэу клафихыэрээр зэгрөм къагурыжыщтэу зыльтыгъэхэрэр сэгъэмисэх. Непэ ятлон, зэхядгъешшыкын фае унагьо ихашт пыщащэхэм, клацэхэм тутынныр псауныгъэм ипьеу зэрэшчтэй.

— *Спорт еджалцэхэм ильэсэйбэрэ юф щысшлагь. Уафызэппэлэкыжымэ сыда кахафэрэм клаучэр?*

— Тыркоо Къэлэшьао зипэшгээ спортыр еджалцэхэм сигуапэу юф щысшлагь. Кобл Якыубэ сиригьусэу дзюдомкэ тибэнаклохэм спортышхом гъэхъягэ зэрэшшынчтэй эр егъашы сцыгыупшэжьынчтэй.

— *Щысэ кытфэхы тшоигъу.*

— Владимир Невзоровым, Емыж Арамбый, Лъэцэр Хъазэрэ, Владимир Дутовым, Хъэпэе Арамбый, Гостэкъо Хъумэр, Мэрэтикъо Сахьид, Аристотель Спировым, Тао Хъасанбы, нэмьикхэм афэдэ бэнаклохэр зыщапугъэх еджалцэхэм юф щыгшэ зыхыкэ гупшигэсэу пышырэр цыфым илүн, игъэсэн къащежээ. Хъасаныкъо Мурат Урысыем 19, дунаим 11 дышьэ медальхэр къащижыгъэх, Урысыем и Къэралыбо Думэ идепутат. Кобл Якыубэ лъапсэ зыфишигъэ бэнэпэе еджалцэхэр дунаим щашэ, аш угэгэгушхо. Сэри спорт еджалцэхэм ильэс 10 сиринэшчтэй, гъэхъягъэу тиээр цыфхэм ашэ.

— *Кушхъэфчээ спортымкэ Мыеекуалэ Ѣыкыгъэ зэлүкгэхуум узэрэхэлэжьагъэм сыда къеполцэштэй?*

— Зэхахъэм хэлэжьагъэхэм анахыжьыр сэри, ильэс 75-м синьжьбэх ехьуг. Зэлүкгэхэр ильэс къэс зэрэзхэхэхэрэ, ти Лыншхъэу Күмпилы Мурат, хэбэе къулыкъушэхэр, ныжыкъицхээр бэ хъухэу зэрэхэлэжэхэр тигуала.

— *Зэхахъэр шүкүэ угу къинэжьынчтэу ольятэба?*

— Урысыем кушхъэфчээ спортымкэ и Федерацие ипэшэ шхваалэу Юрий Кучерявэр, Адыгэим кушхъэфчээ спортымкэ и Федерацие ипашу Анатолий Лелюк, Урысыем Ѣызэлъашээрэ журналистэу Андрей Кондрашовыр, физкультурэм пыльхэр гүфэбэнэгъэ ахэльэу кызыэрэсфэгушуагъэхэр, зэхахъэм Ѣыслэгъуагъэхэр сцыгыупшэжтэй.

— *Уиниубдэгъухэм, нэйасэхэм зэхахъэм ехылгэлээ сыда кыуауагъээр?*

— Пуныгъэм фэлэжьэрэ юфтхъабзэхэр ашыгъешшэгъоных, тишикылагъэхэр алтытэ. Зэхэшаклохэм «тхашуагъэпсэу» яслюжы сшомгъу. Шхуафтын лъаплэхэр кытфашыгъэх. Физкультурэм, спортым цыфхэр зэфашэх, псауныгъэр зыгъэлэтихэрэм япчьягъэ хэхьо — ар гушуагьо. Сыфай нэмьик спортыр лъэпкхэмки зэлүкгэгүү гъэшшэгъонхэр нахыбэрэ зэхашэнхэу.

— *Уигүхэлэлышуухэр кытфашынчтэу пфэтэло.*

— Тхуауэгъэпсэу.

Сурэтым итхэр: зэхэшаклохэр Анатолий Зуевым кытфашынчтэу.

Зэхэзынчагъэр
ыкы кынээзэгъэхъягъэр:

Адыгэ Республикаем лъэпкъо Йофхэмкэ, Икыб къэралхэм ачы-псурэ тильэпкъэгъухэм адярьэ зэхэзынчагъэр и Комитет Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшчыиэр:
385000,
къ. Мыеекуалэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкэ 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкынэу щытэп. Мы шалхъэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэхэгъэхъягъыхыр. E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зынчашуухынчагъэр:
Урысые Федерацием хэутийн-хэмкэ ыкы эзлы-ицсыкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэоры-шапы, зэраушхынчагъэх номерыр
ПИ №ГУ23-00916

Зынчашуухынчагъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуалэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкимкэ
пчагъэр
4463
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1709

Хэутийн узчи-кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00
Зынчашуухынчагъэх
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхваалээр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхваалээр
игудадзэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшэдэгчыж
зыхырэ секретарыр
Хурмэ
Х. Х.

Футбол

Зэгъэпшэнхэм уагъэрэхьатырэп

Апшээрэ купым хэт футбол командэхэу 2021

— 2022-рэ ильэс зэнэкьюум хэлажьэхэрэм я 5-рэ ешэгъухэр шышхъэум и 21 — 22-м ялагъэх.

Клэуххэр

«Арсенал» — «Спартак» — 1:1, ЦСКА — «Ахмат» — 2:0, «Уфа» — «Зенит» — 1:1, «Урал» — «Динамо» — 0:1, «Крылья Советов» — «Шъачэ» — 1:0, «Локомотив» — «Краснодар» — 2:1, «Нижний Новгород» — «Ростов» — 1:2, «Химки» — «Рубин» — 1:1.

«Спартак» мурад инхэр илэх, ау жаяжэу ыпэки лъэклуатэ. «Зенит» Европэм икомандэ лъэшхэм ашыщ хүнүм фэбанэ шхьаам, игъэхъягъэхэм уагъэрэхьатырэп. «Рубин», «Локомо-

тив», ЦСКА, «Шъачэ», «Краснодар», нэмьикхэм тальэпльэ, ау бэкэ тагэгүгъэрэп. «Динамэр» апэ ишьыгъэми, лъэшэу уштынчхүнным пэччыжь.

«Локомотив» 2:0-у «Краснодар» теклоштыгъ. Къэлапчээм гъогогууитло Игугаор дээздэдэгъэр нахыпэкэ «Краснодар» хэтийг Федор Смоловыр ары. Урысыем ихэшыпкыгъэ команда Ф. Смоловыр аштагь. Ионыгъом и 1-м Хорватиет зыдешэхээ тигэгүгъонэу фэтэло.

Константин Тюкавиним, ар «Динамэм» хэт, Ф. Смоловым, нэмьик ешлаклохэм тальэпльэ. Къэлэпчээтухэм, ухумаклохэм

хэта кахафэрэм? Тренер шхваалэу Валерий Карпиним кызизериуагъэу, егупшигээнэу уахтээ ил.

Юрий Семинир «Ростов» итненер шхваалэу юф ышээз, апэрэ теклонигъэр къыдихыгъ. «Урал» мыгъэ ешэгүүи 5 илэг, къэлапчээм Игугаор зэ нылэп зэрэдидзагъэр. Зэгъэпшэнхэр тшыхээ, «Краснодар», «Спартак», ЦСКА-м, нэмьикхэм яшлаакэ зэблахьун зэрэмийлэхийрэр тэгэшшагъо. Ыпэкэ дэгью щэшлэн зылэхьынэу «Спартак» хэтийг бэ, ау командэм гъогогуу 4 нылэп Игугаор къэлапчээм зэрэдидзагъэр.

Тренер шхваалэу Валерий Карпиним кызизериуагъэу, егупшигээнэу уахтээ ил.

1. «Динамо» — 12
2. «Зенит» — 11
3. «Локомотив» — 11
4. «Рубин» — 11
5. «Шъачэ» — 9

6. ЦСКА — 9
7. «Нижний Новгород» — 7
8. «Спартак» — 7
9. «Краснодар» — 6
10. «Ахмат» — 6
11. «Уфа» — 5
12. «Химки» — 5
13. «Арсенал» — 4
14. «Ростов» — 4
15. «Крылья Советов» — 4
16. «Урал» — 1.

Хэт тыйдэ Ѣынч

1. «Динамо» — 12
2. «Зенит» — 11
3. «Локомотив» — 11
4. «Рубин» — 11
5. «Шъачэ» — 9

Нэклюбгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.